

Uredništvo: Ljubljana, Karlova
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2482.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2456.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja „Življenje in svet“

Uredništvo:
Ljubljana: Knašjeva ulica 6. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
vsak ponedeljek zjutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4., po razrednih
dostavljena Din 5. mesečno.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 68.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasni po-
tarifi.

Poskus monarhističnega prevrata v Španiji

Pod vodstvom španskih klerikalcev se je uprl del vojske — Koncentracija republikancev — Vlada je za enkrat še gospodar položaja

Madrid, 19. julija. r. Včeraj je izbruhnil v Španskem Maroku vojaški upor, ki se je deloma razširil tudi na Španijo samo. Gre dejansko za prevarniški poizkus monarhistov, ki so skušali s pomočjo nezadovoljnega vojaštva in monarhistično usmerjenih oficirjev vreči sedanji levičarski režim in se polastiti oblasti v državi.

Upor je organiziral Gil Robles, vodja španskih klerikalcev

Kakor se je naknadno ugotovilo, se je vršil že pred štirimi tedni na stanovanju znanega voditelja klerikalne ljudske stranke Gilla Roblesa v Madridu sestanek, ki so se ga med drugim udeležili general Sanjurjo, Primo de Rivera, trije po veljajoči generali španske vojske, in trije oficirji civilne garde. Primo de Rivera, ki je bil obsojen na daljšo zaporno kazen, je prišel na ta zarotniški sestanek direktno iz zapora, ker so zarotniki podkupili jetniške paznike. Na tem sestanku je bil sestavljen načrt, po katerem naj bi uprizarile najprej upor španske čete v Maroku in na Kanarskih otokih, od koder naj bi se nato pokret razširil na samo Španijo. Če bi se državni udar posrečil, bi bila sestavljena nova desničarska vlada.

Umor Sotella preprečil nakano desničarjev

Za predsednika desničarske vlade je bil določen vodja monarhistov Sotella, ki pa so ga pred dnevi levičarji umorili. Ta umor je preprečil vse nakane desničarjev. Zato so morali izpremeniti vse svoje načrte, niso pa več uspeli, da bi o teh spremembah obvestili svoje zaveznike v Maroku in na Kanarskih otokih. Na ta način je upor v Maroku izbruhnil prerano, ko desničarji v Španiji še niso bili pripravljeni. Zato je včeraj objavila proglas v katerem poziva vse republikanske prebivalstvo naj jo podpre v borbi proti desničarski reakciji.

Nova vlada

Da bi se še bolj poudarila enotna fronta republikanskih levičarjev, je do sedanjaja vlada pod predstvom Lerrouxa včeraj pozno ponoči podala ostavko, da bi na ta način omogočila sestavo koncentracijske levičarsko-republikanske vlade.

Novo vlado je še v teku noči sestavil predsednik španskega parlamenta Martínez Barrio. V novi vladi je šest članov republikanske zveze, štirje ministri pripadajo republikanski leviči, trije narodni republikanski stranki, eden je član katalonske levice, dočim je vojni minister general Majhas izven strank. Vlada je sestavljena takole:

ministriški predsednik Martínez Barrio, notranji minister Augusto Barcia, zunanji minister Justo Ascarate, minister vojske general Majhas, minister mornarice Giral, finančni minister Ramos, minister pravde Blasco Garzon, minister za delo Viner de los Rios, minister za javna dela Antonio Lara, minister za socialno politiko Juhí, minister za kmetijstvo Ramon Petedo, minister pošte Alvarez Bua, prosvetni minister Marcelino Domingo, minister brez portfelja Felice Sancho.

Nova vlada je bila že ponoči zaprisežena ter je takoj po prevzetju poslov izdala več ukrepov za zatiranje upora. Vsi oficirji, ki so, kakorkoli sodelovali pri uporniškem pokretu, so izgubili svoj čin in so postavljeni izven zakona, tako da ima vsakdo pravico jih takoj ustreliti.

Položaj še vedno nejasen

Glede položaja v Maroku in na Kanarskih otokih ni zanesljivih vesti. Telefon-ski promet med Španijo in Marokom je še vedno prekinjen. V Madridu so razširjene vesti, da so se vojne ladje, ki so bile poslano proti upornikom, izneverile vladni in prestopile na stran upornikov. Del teh ladij se je že vrnil na špansko obalo ter izkral velike oddelke uporniških

čet. Posebno napet je po zadnjih vesteh položaj ob Gibraltaru, kjer je prišlo do krvavih spopadov med uporniki in vladnimi četami. Iz Seville prihajajo zelo nasprotujoče si vesti. Po enih vesteh je vlada uporniški pokret tam že zatrla, po drugih vesteh pa so uporniki gospodarji položaja. V Barceloni so v teku noči poskušali izvesti državni udar, vendar pa so ostale vladne čete v premoči in je uporniški pokret zatrt. V Madridu samem je zaenkrat vlada absolutni gospodar položaja. Veliko število višjih oficirjev je bilo aretiranih. Na vsa važnejša mesta na vojaških poveljstvih so bili imenovani zanesljivi vladni oficirji.

Voditelji pobegnili

V levičarskih krogih vlada veliko nezadovoljstvo zaradi postopanja nekaterih dosedanjih članov vlade z ministri-

skim predsednikom Lerrouxom na čelu. Očitajo jim, da so sokrivi upora ker so bili preveč popustljivi napram desničarjem. Bivši ministrski predsednik Lerroux z nekaterimi člani svoje vlade je ponoči pobegnil preko meje v Francijo.

Za Gil Roblesom in nekaterimi drugimi desničarskimi voditelji je vlada izdala tiralo. Dosedaj pa jih še niso izsledili. Splošno vlada prepričanje, da so pobegnili v inozemstvo.

Levičarji na strani vlade

Vse levičarske organizacije v Španiji so na strani vlade ter na vse načine podpirajo akcije proti upornikom. Povsod, kjer so uporniki gospodarji položaja, so levičarji proglasili generalno stavko, da na ta način onemogočijo uporniški pokret.

Prevrat v Gdansk

Narodnosocialistični režim je onemogočil vsako udeleževanje opozicije — Vznemirjenje v Ženevi

Berlin, 19. julija. p. Nemška uradna poročevalska agencija poroča iz Gdanska:

Gdanska vlada je izdala na osnovi pooblastilnega zakona iz leta 1933 vrsto ukrepov za ohranitev javnega reda in varnosti. Med drugim je sprejela določbo, po kateri bodo razpuščena vsa društva, za katera se ugotovi, da so člani njihovega vodstva širili vesti, ki ogrožajo državne interese. Nadalje je bila sprejeta določba, po kateri smejo policijske oblasti brez naknadne odobritve sodnih oblasti izdati razne politične ukrepe. Po tej določbi smejo policijske oblasti prepovedati zborovanja, razpustiti društva, zabraniti in omejiti izhajanje listov, izvajati neomejeno cenzuro ter odrediti zavarovalne zapore in izdati politične ukrepe. Takozvani varnostni zapori so podaljšani od 3 tednov na tri mesece. Obenem so izdani razni ukrepi, ki popolnoma onemogočajo vsako udeleževanje židov.

Ti ukrepi gdanskega senata pomenijo v praksi ukinitve gdanske ustave. V Gdanku bo uvedena tajna državna policija po vzorcu nemške tajne policije. V izvajanju teh sklepov je vlada že prepovedala vsa zborovanja vseh opozicijskih strank, tako da je vsako politično udeleževanje izven okvira narodno socialistične stranke praktično onemogočeno.

Ženeva, 19. julija. AA. Vest, da je bila v Gdanku ukinjena ustava, je izzvala v Ženevskih krogih veliko vznemirjenje in splošno sodijo, da je gdanska vlada s tem prekršila versajsko mirovno pogodbo, zla-

sti pa določbo njenih členov 100 in 108, na osnovi katerih se je organiziral režim tega svobodnega mesta, ki je bilo postavljeno pod zaščito DN. Posebej naglašajo, da grede akcije gdanske države očividno za to, da se ukine pravica pritožbe pri DN in da se povsem paralizira vloga gdanskega vrhovnega komisarja.

Tajništvo društva narodov še ni prejelo nikakega poročila od komisarja DN Lesterja. Čim pa bo to poročilo prišlo, se bo generalni tajnik takoj posvetoval s predsednikom DN, angleškim zunanjim ministrom Edenom o ukrepih, ki jih mora izdati odbor trojice (Francije, Velike Britanije in Portugalske), ki je bil na posebni seji sveta DN pooblaščen, da kontrolira razvoj situacije v Gdanku in da v primeru potrebe zahteva takojšnje sklicanje sveta es trebe zahteva takojšnje sklicanje sveta Društva narodov.

Poljska ostane nevtralna?

Varšava, 19. julija. AA. Vladni krogi še niso komentirali odredbe gdanskega senata, o katerih je bil zunanji minister Beck očividno že prej obveščen. Opozarjajo pa na to, da je poluradna agencija Iskra že 8. t. m. v nekem svojem poročilu poudarila, da se Poljska ne sme vmešavati v notranje borbe med narodnimi socialisti in opozicijo v Gdanku. Sprič tega sodijo, da bo poljska vlada v glavnem zaščitila le poljske manjšine v Gdanku.

Londonski sestanek

Konferenca Anglije, Francije in Belgije naj bo le uvod v lokarnsko konferenco — Nova intervencija Anglije v Berlinu

London, 19. julija. r. Konferenca treh lokarnskih držav Anglije, Francije in Belgije se bo sestala 23. julija v Londonu. Konferenca se bodo udeležili ministrski predstojniki in zunanji ministri vseh treh držav. V diplomatskih krogih sodijo, da bo ta ožja konferenca le uvod v širšo konferenco lokarnskih držav, pri kateri bosta sodelovali tudi Nemčija in Italija in ki bi se pozneje je morda razširila tudi na Malo antanto, Balkansko zvezo in Sovjetsko Rusijo. Ta konferenca naj bi se vršila v začetku septembra v Bruslju. Sklicanje predkonference v Londonu smatrajo v diplomatskih krogih za zmago angleškega stališča, ker se je Anglija posledno protivila oficioalno sklicanju lokarnske konference v Bruslju brez sodelovanja Nemčije in Italije. V poučenih krogih zatrjujejo v zvezi s tem, da bo Hitler morda še pred londonsko konferenco, najkasneje pa v dobi med londonsko in Brusljsko konferenco odgovoril na angleško vprašalno polo. Ni pa še jasno, ali bo Hitler sporočil svoj odgovor po običajni diplomatski poti ali pa bo, kakor napovedujejo v nekaterih berlinskih krogih, izkoristil prvo priliko, da na kakem veličnem zborovanju v svojem govoru orise stališče Nemčije do vseh preetih problemov mednarodne politike. V tem primeru bodo Hitlerjev govor prenašale vse angleške radijske postaje. Po poročilih, ki jih je prejela londonska vlada iz Berlina, Hitler ne bo odgovoril na posamezna vprašanja, kakor mu jih je stavila angleška vlada, marveč bo napravil nove zelo obsežne mirovne predloge. Angleško zahtevajo, naj se smatra londonska konferenca le za uvod za plenarno konferenco lokarnskih držav v Bruslju, tolači-jo v francoskih krogih kot dokaz, da namerava Anglija še nadalje posredovati med Francijo in Nemčijo.

Pariz, 19. julija. r. Kakor poroča »Echo de Paris«, je angleška vlada prišla na francoski predlog, da se vrši še ta mesec pred-

konferenca Anglije, Francije in Belgije v Londonu, le pod pogojem, da francoski in belgijski državniki ne bodo pritiskali na Edena. Sodelovanje Anglije se tudi ne sme tolačiti tako, da bi pomenilo že sedaj uveljavljene obljube, ki jo je dala angleška vlada v svojem pismu francoski vladi z dne 7. aprila, v katerem je obljubila za primer nemškega napada vso svojo vojaško podporo Franciji in Belgiji. Sploh se morajo razgovori na tej konferenci gibati v tej smeri, da se pridobi Nemčijo za to, da se izjavi o vseh evropskih problemih. Angleška vlada bo v to svrhu poslala v Berlin lorda Halifaxa, ki naj izvrši demaršo ter prinese nemški odgovor. Šele nato naj bi se sestala plenarna konferenca vseh lokarnskih držav.

Koncesije Nemčiji?

London, 19. julija. AA. Parlamentarni krogi so mnenja, da vlada sedaj ne bi nasprotovala gotovim kolonialnim koncesijam Nemčiji, morda v Gvinejskem zalivu, vendar pod pogojem, da podpiše najprej jasen in končen sporazum o ureditvi razmer v Evropi.

Najbolj vroč dan v Beogradu

Beograd, 19. julija. p. V Beogradu je bil danes najbolj vroč dan letošnjega leta. Temperatura je znašala v senci 37, na soncu pa 45 stopinj Celzija. Mesto samo je bilo kakor izumrlo, vsa kopališča pa so bila prenapolnjena in so imela rekorden obisk.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Dardanelska konvencija

V soboto zvečer je bila definitivno odobrena in bo jutri svečano podpisana

Montreux, 20. julija. AA. Snoči ob 22. se je vršila zadnja plenarna seja dardanelske konference, ki so ji prisostvovali vsi delegati povabljenih držav razen Italije. Na tej seji je bil končno sprejet tekst nove konvencije, hkratu pa tudi tekst posebnega protokola, s katerim se Turčiji posebej priznava pravica, da že od ponedeljka dalje spet prične utrjevati dardanelske ožine. Konvencija, kakor tudi protokol bosta podpisana v ponedeljek zvečer ob 22. Čim bo podpisana nova konvencija, ki stopi takoj v veljavo, se kakor znano ukine stara konvencija z dne 24. julija 1923 leta. To je v uvodu teksta nove konvencije tudi izrecno določeno.

Nova konvencija obsega štiri poglavja. V prvem poglavju, kateri obsega 2. do 7. čl. se urejuje vprašanje plovbe trgovskih ladij skozi dardanelske ožine. Plovba trgovskih ladij je dovoljena podnevi in ponoči ne glede na zastavo, tovar in druge okoliščine. Za plovbo skozi dardanelske ožine ne bo treba nikakih posebnih formalnosti. Pač pa določa konvencija za trgovske ladje neke prispevke za sanitetsko polico, ki bo vršila službo v ožinah. Trgovinska plovba bo dovoljena v času miru, v času vojne pa le, če ostane Turčija nevtralna. Če se bo pa tudi Turčija udeležila vojne, so trgovinske ladje dolžne da turškim nasprotnikom v nobenem primeru ne služijo bodisi kot trgovinsko ali vojno prometno sredstvo. Tedaj bodo morale ladje pluti skozi dardanelske ožine podnevi in to po poti, ki jo bodo odločile turške oblasti. Isto velja za primer, ako bi Turčija smatrala, da ji grozi vojna. Pojm trgovske ladje obsega v smislu nove konvencije vse ladje, ki v naslednjem poglavju konvencije niso označene kot vojne ladje.

Po čl. 10 v drugem poglavju je garantirana svobodna plovba skozi dardanelske ožine brez vsakih bremen ali taks. V mirnem času smejo pluti skozi Dardanele tudi vojne in pomožne ladje, ne glede na to, ali pripadajo državam ob Črnem morju, torej ne glede na njihovo zastavo. Skozi ožine pa bodo smeje pluti le podnevi, in šele, če bodo turške oblasti po diplomatski poti 14 dni poprej obveščene. Drugače bodo smeje skozi dardanelske ožine le ladje, ki pripadajo državam ob Črnem morju. Tonaža ladij, za katerih prehod skozi dardanelske ožine bo potrebno posebno dovoljenje turške vlade, je določena na maksimalnih 15.000 ton. Tonaža ladij držav ob Črnem morju pa bo smela presegati tudi ta maksimum. Večje ladje teh držav bodo smeje skozi ožine le posamič. Če ostane Turčija v pripravi kakšne vojne nevtralna, imajo po čl. 19 vojne ladje načelno iste pravice do prehoda skozi dardanelske ožine, kakor za časa miru. Zabranejan pa jim je vsak neprijateljski sovražni akt v ožinah samih. Tako ne smejo zasledovati sovražnih ladij

skozi ožine niti jih napadati ali preiskovati. Čl. 20. določa, da se čl. 10 do 18 konvencije ne bodo izvajali v primeru, če bo Turčija zapletena v kako vojno. V takem primeru je prepuščeno turški vladi, da sama odloči o prehodu vojnih ladij skozi Dardanele. Isto velja tudi za primer, da bi se pojavila po mnenju turške vlade kakšna vojna nevarnost za Turčijo.

Na drugi strani mora Turčija klub remilitarizaciji Dardanelskih ožin jamčiti za gotove ugodnosti civilnim letalom v svrhu njihove varnosti, ki bodo preletele grško ozemlje med Evropo in Azijo, če se bodo ta letala ravnala po letalskih predpisih, ki veljajo za Turčijo.

Obče odredbe v četrtem poglavju določajo prenos vseh funkcij dosedanjega mednarodnega odbora dardanelske ožine na turško vlado, ki se obveže, da bo izdala tudi podrobne odredbe glede prehoda tujih vojnih ladij skozi dardanelske ožine za časa miru.

Tekst konvencije je bil soglasno sprejet. Sledilo so zaključni pozdravni govori posameznih delegatov. Ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov je ugotovil, da se je konferenca zaključila z odličnim rezultatom. Turški zunanji minister se je zahvalil delegatom za njihovo sodelovanje in dobro voljo, da se doseže sporazum, ki je bil že njuno potreba. Paul Boncour je poudaril, da se je konferenca vršila v duhu mednarodne lojalnosti in da bi lahko služila kot vzor vsem drugim konferencam. Grški delegat Politis je h temu pripomnil, da bi bila konferenca sploh lahko služila kot impulz za obnovo mednarodne lojalnosti. Bolgarski delegat Nikolajev je poudaril, da je situacija Bolgarije specialna. Kljub temu je Bolgarija solidarno pristala na vse odredbe nove konvencije.

Jugoslovanski delegat Subotić je čestital Turčiji v imenu držav Balkanske zveze. Japonski delegat Sato je poudaril, da je tokrat Japonska prvič, odkar je Japonska izstopila iz DN, sodelovala pri sklenitvi nove mednarodne pogodbe. Njegova vlada je spoznala, da je bolje, da ne ovira potek pogajanj o dardanelskih ožinah in da ne ostane rezervirana. Japonska bi si mogla uveljaviti vseh svojih namer glede na turško zahtevo po remilitarizaciji Dardanel, vendar sodi, da je konvencija v svoji celoti popolnoma zadovoljiva in jo zato tudi sprejme. Rumunski delegat je umaknil svojo prejšnjo rezervo in izjavil, da sprejme na znanje izjavo prvega delegata Turčije glede pomoči Rumuniji v okviru regionalnih paktov, ki se bodo sklenili v okviru pakta Društva narodov.

Nazadnje je predsednik konference Bruce imel kratek govor, v katerem se je zahvalil zlasti delegatom Bolgarije in Rumunije, da nista še v zadnjem trenutku ovirala uspešnega zaključka konference.

Nemčija in dardanelski sporazum

Berlin, 19. julija. r. Zmaga ruske diplomacije v Montreuxu je napravila v Berlinu zelo neprijeten vtis. To kaže tudi članek, ki je izšel v glasilu nemškega generalnega štaba »Berliner Börsenzeitung«, v katerem ugotavlja list, da bo dardanelsko vprašanje povzročilo še mnogo preglavic. Vse kaže, da je Anglija popustila zaradi italijanskega imperializma. K ruski zmagi so mnogo pripomogli tudi Rumuni, ki so opozorili konferenco na avstrijsko-nemški sporazum in ji predložili, da pomeni prvi jasni znak ustvar-

janja novega srednjeevropskega bloka. List izraža mnenje, da je Anglija z dardanelskim sporazumom prepustila Rusiji nadmočje na morju. Ruska mornarica bo zdaj lahko nastopila v primeru kakšnega vojnega konflikta povsod, sama pa bo imela varno svetevje v Črnem morju, ki bo vsem drugim državam zaprto. To mora upoštevati tudi Nemčija, ki se mora zavedati, da se lahko nekega dne ruska črnomoška mornarica pojavi tudi v Severnem in vzhodnem morju.

Nemški samostani pod vladno kontrolo

Znane meniške procese hoče hitlerjevska vlada porabiti za uvedbo svetnega nadzorstva nad samostani — Novodobni hitlerjevski samostani za vzgojo strankinih voditeljev

Berlin, 19. julija. r. Po mnenju katoliških cerkvenih krogov bo v najkrajšem času izvedena že napovedana državna kontrola nad vsemi samostani v Nemčiji. Kontrola se ne bo nanašala samo na gošpodarsko delovanje in na finančno poslovanje samostanov, marveč bo tudi ukinita klavzuro, v kolikor je to potrebno za »kontrola glede čistosti v samostanih, kakor uradno formulirajo to namero. Redovniki in redovnice se v bodoče ne bodo smeli več udeleževati v vzgojnih in šolskih ustanovah. Novinci se v samostane ne bodo smeli sprejemati pred 21. letom starosti, dočim je bil sedaj možen vstop v samostan že s 16. letom. Prizadevanje katoliških cerkvenih krogov gre sedaj za to, da se poveri ta kontrola mešanjam komisijam, v katerih bodo poleg zastopnikov države tudi zastopniki cerkve.

Berlin, 18. julija. r. Narodno socialistična stranka namerava ustanoviti posebno vzgojevališča za svoj voditeljski naraščaj. V razgovoru z novinarji je minister dr.

Ley naglasil, da je cilj teh ustanov, ki se bodo nazivale »Ordensburgen«, vzgojiti značajne moške, ki bodo vzorniki narodnega socializma. Ne gre pri tem za vzgojo nekakšne politične duhovščine, marveč za ideal političnega vojaka, ki je obenem političen pridigar in borec. Te ustanove ne smejo postati samostani in njihovi gojenci ne redovniki. Izbra kandidati pa se ne bo pričela šele z 21. letom, marveč se bo določila že v zgodnji otroški dobi, ko je mogoče oblikovati značaj od vsega početka.

Ljudska fronta v Belgiji

Bruselj, 19. julija. AA. (Stefani) Delegati liberalne, socialistične in komunistične stranke so imeli danes sestanek in ustanovili ljudsko fronto v Bruslju. Konferenci je predsedoval socialistični poslanec Drinpeau, ki je obenem prevzel naloge, da organizira akcijski odbor ljudske fronte.

Dva planinarja pogrešajo

Kamnik, 19. julija. Kakor nam pravkar javljajo, pogrešajo že deset dni dva turista, in sicer Jurista Vida Janšo in Mladena Mikšiča. Pred desetimi dnevi sta se odpravila na Grintovec in Skuto, odtele pa manjka za njima vsaka sled. Poznavalci naših gora se boje, da se nista ponesrečila.

Dober tujski promet ob našem Jadranu

Tako v hrvatskem primorju kakor v Dalmaciji so razmeroma zadovoljni

Sušak, 19. julija.

Letošnja letovišarska sezona na hrvatskem primorju in Dalmaciji je razmeroma dobra, vsekakor boljše, kakor smo sprva pričakovali. Popolna slika bo mogoča šele ob koncu avgusta, ko se kopeliška sezona v glavnem zaključi. Zlasti Crikvenica kaže od 4. t. m. stalno naraščanje števila gostov.

Za prvo polovico letošnjega leta so podatki o tujem prometu v Crikvenici že znani. Med tem ko je bilo lani v enakem času vseh gostov v Crikvenici 4520, jih je bilo letos le za 87 manj, to je 4433. Pri pomniti pa je treba, da gre padec na račun jugoslovanskih gostov, med tem ko je število tujcev zelo napredovalo. In sicer so domači gostje nazadovani od 2038 na 1831, a tujci so napredovali od 2482 na 2602. Največ je bilo med tujci Čehoslovakov, katerih število je od 1257 naraslo na 1458. Njim sledi Avstriji, katerih je bilo lani 770, a letos 591 (Avstriji se torej nazadovale). Nemci je letos spet več (133 proti 152). Tudi Poljakov je letos več (107 proti 119). Prav tako je letos razmeroma več Madžarov, in sicer 70 proti 38 v laniški prvi polovici leta. Švicarji so nazadovani od 69 na 50, med tem ko so napredovali Rumuni od 14 na 39, Angleži od 17 na 21, Belgiji od 5 na 23 in Francozi od 5 na 13. Bilo je tudi nekaj Italijanov, Holandcev, Nordijcev, Američanov in drugih.

Čeprav se je celotno število gostov zmanjšalo, se je vendar število dni bivanja nasproti lanskemu letu povečalo od 29.692 na 30.093, kar pomeni povečanje za 401 dan.

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 19. julija.

Ivan Podlesnik †

V soboto popoldne je preminil na kirurškem oddelku splošne bolnišnice v Ljubljani znani kulturni delavec Ivan Podlesnik. Rodil se je v Ljubljani leta 1881. Studiral je v Ljubljani znano Mahrovo šolo. Najprej je služboval v ljudski posojilnici, potem je postal profesor na dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani. V to dobo spada tudi pomembno delo, ki smo ga Slovenci dobili izpod rok Ivana Podlesnika, namreč prvo slovensko knjigovodstvo, ki je izšlo leta 1907.

Do vojne je deloval Podlesnik v Katoliški tiskarni, potem se je za nekaj let osamosvojil, ko je prevzel »Juhanc«. V dobi od 1927 do 1931. je služboval v knjigovodstvu Strojnih tovarn in livarn, dokler ni prevzel knjigovodstva in prokure v gradbenem podjetju inž. Fran Dedek.

Važno je njegovo kulturno, organizatorično in literarno delovanje, ki se mu je posvečal izven svojega poklica. Dokler je živel: pokolji dr. Janez Ev. Krek, je stal poleg njegovega in ustanovljaj z njim po deželi zadrage in reiševske. Z dr. Krekom je bil soustanovitelj prve slovenske trgovske šole.

Pomembno je tudi njegovo literarno delo. Sodeloval je s podlistki v raznih slovenskih dnevnikih, tudi pri »Jutru«. Pred tremi leti je javnost zelo toplo sprejela njegovo knjigo »Spomini iz Ljubljane«. Mnogo reči je ostalo še v rokopisih; nekaj je še nedovršeno — znak, da je delal do zadnjega trenutka. Zadnje njegovo delo je drama »Na Krasu, tragedija narodca, ki jo je še pripravil pred svojo smrtjo za tisk.

Danes, ko leži na mrtvaškem odru in se od njega poslavljamo, moramo samo iskreno obžalovati njegovo prerano smrt, kajti bil je se sredi dela in mnogo bi še dobili od njega, če bi krita usoda ne hotela drugače.

Maribor preko nedelje

Maribor, 19. julija.

Odhodnica prote Trbojeviča

Sinoči je bila v prostorih kavarnarke odhodnica priljubljenemu mariborskemu protu Petru Trbojeviču, ki odhaja na novo službeno mesto v Ljodgrad kot referent za pravoslavno veroizpoved pri ministrstvu za vojsko in mornarico. Ljubljanske poslovilne besede sta mu izpregovorila mestni poveljnik general Milenković in mestni župan dr. Juvan. Prota Trbojevič se jima je toplo zahvalil in ob zaključku svojih izjav dejal, da mu bo Maribor ostal v trajnem lepem spominu. Poslovilne večera so se poleg predstavnikov vojaških in civilnih oblastev udeležili tudi številni znanci in prijatelji prote Trbojeviča in zastopniki mariborske pravoslavne občine.

Tradicionalna Arhova nedelja

S planinskih prošenjem se je Arhova nedelja danes proslavljala pri Ruški koči v znamenju veselja in starodavnih običajev. Včeraj popoldne in danes zjutraj so peljali avtomobili številne planince po novi pohorski cesti do odcepa k Pohorskemu domu in Mariborski koči, odkoder so potem nadaljevali pot k arhovskemu planinskemu zboru.

V zadnjem trenutku rešen iz valov

V bližini Malih Benetk ob Pristanu je mlad kopalca zašel v nevarne vrtnice, ki so ogrozili življenje že marsikatero kopalca. V bližini je bil znani reševalec

Otvoritev planinskega hotela na Komni

Ljubljana, 19. julija

Današnja otvoritev mogočnega planinskega doma na Komni je bila najlepši planinski praznik naših planincev in ne le triumf Slovenskega planinskega društva, ki je dom sezidalo. Izpričala je veliko idejno silo, ki vodi SPD in njeno zdravotradicijo. Da je bil pomen otvoritve res velik, je pokazala že izredno velika udeležba pri otvoritvi. Prispeli so planinci skoraj iz vse Slovenije ter so bile zastopane neštete podružnice SPD, a poseben poudarek je dala slavnosti tudi navzočnost zastopnikov bratskih planinskih društev in zlasti številnih zastopnikov oblasti. Tudi vojni minister je poslal svojega zastopnika, in sicer polkovnika Sukiča, komandanta divizije generala Nedeljkoviča je zastopal major Milovič, banko upravo načelnik tehničnega oddelka inž. Saberne, ljubljansko mestno občino dr. Brilej, knezokofa dr. Rožmana pa kanonik dr. Zupan, ki je blagoslovil dom in pri njem maseval.

Blagoslovitev je bila dopoldne ob 11. Pred njo je kanonik dr. Zupan spregovoril o pomenu novega doma za razvoj planinstva pri nas ter izrazil željo, naj bi dom služil lepi ideji in plemenitim smotrom tako, da bi planinci nikdar ne pozabili podrejeni časovnih vrednot nemilostnih vrednotam.

Po maši, ki je bila pod milim nebom pred domom, je zbrano množico pozdravil predsednik SPD dr. J. Pretnar in se zahvalil vsem sodelavcem, podpornikom in prijateljem, ki so pripomogli, da je društvo dozdajalo dom, ali so pa vsaj moralno podpirali važno akcijo. Mnogi odlični prijatelji SPD se niso mogli udeležiti slovesnosti, a so zato poslali pismene, odnosno brzojavne čestitke. Izmed navzočih odličnih gostov so čestitali društvu k lepi pridobitvi: inž. Skaberne za ban. upravo, dr. Pavlin v imenu JZSS, predsednik Asociacije slovenskih planinskih društev dr. Tominec, polkovnik Sukič, za »Sljeme« Jakiš, za savinjsko podružnico dr. Hrašovec in končno pohorski pesnik, zastopnik mariborske podružnice SPD, L. Zorut, ki je opeval novi dom in njegove ustvaritelje v vezani besedi.

Dom je bil včeraj in danes prepoln, čeprav je po obsegu pravi hotel; ima 4 etaže. Dominira nad Bohinjskim jezerom in je viden že daleč od jezera. Iz njega se nudi eden najlepših razgledov v Julijskih Alpah, zlasti proti vzhodu.

Otrok v valovih Nevljice

Kamnik, 19. julija.

Otroška brezskrbnost je spet trčila na novo žrtve. Danes dopoldne je v Nevljah pri Kamniku utonil v Nevljici 2-letni Ivan Petek, sinček trgovca Ivana Petka. Otrok se je oddaljil od doma na vrt svoje stare matere, kjer je veselo rajal z drugimi otroci. Ko je 13-letni domači sin odšel v hlev in je mali Ivan ostal sam, je v otroški brezskrbnosti stekel po poti proti strugi Nevljice. Tam je stopil na deko, ki se je bržkone premaknila, otrok se je ustrašil in padel v vodo, ki ga je nesla dobrih 25 korakov do zatvornice žage.

Ko je domači sin stopil iz hleva in videl, da njegovega malega sorodnika ni več na vrtu, je pogledal v hišo, vendar pa ga tudi tu ni našel. Brž so nato vsi domači pohiteli k bližnji Nevljici in v svojo veliko žalost našli pri zatvornici malega uopletna. Poklicali so tudi zdravnika iz Kamnika, ki pa je mogel ugotoviti samo smrt.

Iz akvaristove torbe

O linju in o razvoju raznih vodnih živali

Julij in avgust sta najtoplejša poletna meseca in srp ima v teh mesecih dokaj opravila, kar ugotavljamo z zadovoljstvom kjerkoli akvariramo, ker sta nam pregled in prehod lažja. Med tem ko so se v nizavah zdrtile do konca maja že vse ribe, je edino linj ali lenj (Tinea vulgaris) tudi še v tekočem mesecu v svatbeni halji, da poskrbi za obilen zarod, kajti v odrasli samici je okoli 300.000 iker, in če vemo, da do raste od sto iker le ena riba, jih ostane še vedno tritošček, ki se v četrtem letu starosti razplaja. Za večje akvarije so dvoletni linji praveč okras in prekašajo glede barv večino domačih ribic.

Sicer se pa nikdar ne prenačijo, počasi in so, kar nam postane zlasti očito, če jih gojimo skupaj z krapovci vrste danionina, kamor spada tudi daniorin, doma iz solne Indije. Po trupu in tudi na repni in podrepni plavuti so kovinasto svetličkasto se proge, da nas te ribice spominjajo na zebro. Od leta 1905. so že v evropskih akvarijih; priljubljene so tako zavoljo lepote kakor zavoljo svoje živahnosti in naglosti. Če si želimo mladičev, je treba parčku urediti akvarij tako, da je ob steklih gosto rastline; samo majhen del v sredini naj ostane nezaseden, dno posujemo z okroglimi kamenčki premera 1 do 1½ cm. Iker, ki ne ostanejo na rastlinah, padejo med kamenčke in so varne. Po končani drsti je treba parček odstraniti, sicer postanejo iker plen požrešnosti.

V tem pogledu so živorodni zobokrapci vendar v prednosti. Ko zapusti pri njih mladič samico, slava na gladino med rastlinje, zasledovalcem se pa bliskovito umakne. Pri drsteh se ribah so pa mladiči v prvih urah manj spretni. Med tem ko je razvoj ribice iz iker vendar še enostaven, se pri drugih vodnih živalcah zadeva čisto silno komplicira. Pogosto opazimo kajčega pastirja, ki šviga sem in tja, se za trenutke ustavi v zraku, nato se nam vidi na gladini, kakor bi padla nanjo kapljica dežja. To se čisto ponavlja zdaj tu zdaj tam, dokler se ne znebi samica jajčec. Iz jajčeca nastane kmalu ličinka, dokler ne spleza po daljši dobi na kako steblo nad gladino, kjer se prelevi v razvito žival. Še bolj zamotano je n. pr. pri hrošču potapniku, ki sprede jajčasto gnezdo in znese vanj jajčeca. Zatem zapuste ličinke gnezdo, se naposled zabubijo na obali in se prelevijo v hrošče. Jajčeca in buba se razvijata na zraku, ličinka in hrošč pa živita v vodi.

Različna pota je iznašla priroda v svrhu varnega razvoja svojih bitij in akvaristična stroka nam nudi največ priložnosti za zanimava opazovanja v kraljestvu prirode.

Skrb za odpuščene kaznjence Prepušteni sebi padajo vedno znova v pregrehe

Eno najbolj perečih nerešenih socialnih vprašanj, za katero se javnost danes prav nič ne zanima, je vprašanje zaščite odpuščene kaznjencev. Vse moderne države so se že davno lotile zaščite odpuščene kaznjencev in mladoletnih, le pri nas ni čuti nobenega glasu, ki naj bi javil, da smo po dolgem času tudi mi zaslužili, da je tu treba nekaj ukreniti in sicer čim hitreje. Večina kaznjencev izhaja pri nas iz delavskih in maloobrtniških slojev. Napak bi bilo misliti, da so to večinu potepuhi in berači, da nikdar niso delali ali imeli urejenega življenja. Saj je mnogo med njimi, ki so družinski očelje, ki so delali, dokler je dela le kaj bilo, ki so imeli svojo obrt, dokler so jo mogli vršiti in ki so bili čisto dobri in pošteni ljudje, toda sila razmer je strla njihovo voljo in odpornost. Nepremišljen korak jih je pripeljal v zapor in od tu se je silno težko znova vrniti v urejeno življenje. Pa ne samo ti ljudje, tudi vsi ostali, ki jim je bil vzrok prestopka kakršenkoli, so vredni vse pozornosti in družba jim je dolžna dati varstvo.

Kdor pozna zgodovino kazenskega prava, mu je znano, da se je družba že od vseh predčkov borila z najrazličnejšimi sredstvi proti zločinu. Ta borba je morala v teku zgodovine prav tako preko gozovih razvojnih faz, kakor kakršenkoli drug socialni pokret Zgodovinarji prava poznajo troje period. V prvi se je smatrala kazen sami sebi namen. Prav nič se niso brigali zato in tudi niso upoštevali pod kakšnimi okolištni se je dejanje izvršilo in zakaj, marveč je bilo govora o dejanju samem, ki mu je bila predpisana taka in taka kazen. Tej primitivni periodi je sledila doba, v kateri so se upoštevale že tudi okoliščine, ki so privedle do dejanja. Tej klasični dobi je sledilo današnje gledanje na zločin, ki se bistveno razlikuje od prvotnih dvuh. Važno presojanja zločina kakor tudi njegova ocenitev more slediti po predhodni ugotovitvi znanja zločinčevega po pregledu duševnega stanja, v katerem je bilo delo izvršeno, način življenja in dela zločinčevega preteklost, družinske in gospodarske razmere, pa tudi pogrešana vzgoja. Po vseh t-h ugotovitvah se šele lahko poda kolikor toliko popolna diagnoza.

Zaradi zemlje ubila očeta

Karlovac, 19. julija

V petek se je v vasi Svinici zgodil grd zločin, ki je razburil prebivalstvo daleč naokoli. Poestnik (55-letni) Mile Petrović je živel že dolgo časa v prepripi s svojima sinovoma Gjurom in Radom, ki sta hotela, da bi jima oče prepisal posestvo. Zaradi zemlje sta se brata z očetom že tudi tožarila. Tako razpravo so v petek imeli pred sreskim načelstvom. Vsi trije so se skupaj napotili k razpravi in brata sta bila že prepričana, da

se bo pri tej priliki posrečilo očeta omehtati. Razprava je bila precej burna, a oče se ni hotel ukloniti.

Ko so se potem skupaj vračali domov, so se dalje prepirali in brata sta v svojem besen sklenila, da z očetom obračunata. Po daljšem prepripi sta pograbila vsak svoj nož in obdelavala očeta, dokler se ni starček vse v krvi zgrudil na tla in nekaj trenutkov nato izdihnil. Morila sta bila aretirana in sta svoj zločin priznala.

Dve hudi prometni nesreči

Celje, 19. julija.

Ko je vozil avtomobilski izvozelec Franc Jager iz Zorca davi okrog 9. nekega potnika iz Celja proti Ranskan Toplicam, je našel na cesti pri Šmarjeti nezvestnega in zelo okrvavljene nekega motociklista in poleg njega razbito motorno kolo. Pri neznanu je sial posestnikov sin Andrej Blatnik iz Šmarjete. Iz dokumentov, ki jih je imel neznanec pri sebi, se je ugotovilo, da je ponesrečenec 20-letni Avguštin Cenek iz Prage. Cenek in Blatnik, ki se je vozil s kolesom, sta trčila drug v drugega. Ceneku je pri karambolu počila lobanja in ona tudi hud pretres možganov. Blatnik je ostal nepoškodovan. Avtomobilski izvozelec Jager je naložil poškodovanca in ga hitro odpeljal v celjsko bolnišnico.

Druga prometna nesreča se je zgodila malo pred 13. na cesti v Zavodni pri Celju. V omenjenem času se je pelal 40-letni livarski delavec Viktor Vovk s Pobrežja pri Mariboru z močnim kolesom iz Laškega proti Teharju. Zada za njim je sedel tkalec Avguštin Zohar iz Maribora, a v prikolici Zoharjeva žena Elza. Vsi trije so hoteli obiskati Zoharjeve starše v St. Janžu pri Storah. Na cesti v Zavodni pa je Vovk nenadno izgubil oblast nad vozilom in zavozil z vso silo v betonski steber pri Detičkovi vili. Pri nesreči si je Vovk zlomil desnico in desno nogo in se poškodoval po obrazu. Odrgalo mu je tudi desni kazalec. Zohar je pri padcu na cesto ostal nepoškodovan. Tudi njegovi ženi se ni nič zgodilo. Vovka so prepljali v bolnišnico.

Brizgalna iz 1. 1899.

Karlovac, 19. julija

Eden izmed vodilnih funkcionarjev lukajšne gasilske čete je tu našel pri g. Djuri Tandariću staro napol leseno brizgalno iz leta 1899. Na podlagi te najdbe sklepajo, da je imel Karlovac že pred 125 leti svoje gasilno društvo ali vsaj četo vseh ljudi, ki so prostovoljno pomagali pri požarih. Omenjena brizgalna je bila do nedavnega v skladišču stare ropotije pri 53. pehotnem polku, a g. Tandarić jo je kupil od vojaškega oblastva s starim železom. Na brizgalni so poleg letnice 1899. črke L. T. S., o katerih ne vedo, kaj pomenijo.

Staro brizgalno bodo razstavili na gasilski razstavi, ki bo prirejena ob priliki proslave 60-letnice gasilske zajednice savae banovine.

V vse šole so vlomili

Gospić, 19. julija

V eni izmed zadnjih noči so neznani tatovi vlomili v realno gimnazijo, učiteljsko šolo in državno meštansko in osnovno šolo v Gospiću. V šolah so pri vseh omarah potrgali ključavnice in vse premelali. Obično je, da so iskali denar. Imeli pa niso posebne areče, ker denarja niso dobili, drugih za plen primernih predmetov pa tudi niso našli. Policija je uvela preiskavo.

Točno plačuj »Jutro« naročnino Varuj svojem zavarovalnino

O.S.

Velik uspeh gasilske tombole v Kamniku

Kamnik, 19. julija

Kamniški gasilci so priredili veliko tombo in korist zgradbe Samaritanskega doma kralja Aleksandra. Tombola bi morala biti že preteklo nedeljo, vendar pa jo je preprečilo izredno slabo vreme. Danes te bojazni ni bilo. V Kamniku je prihitela velika množica iz vsega okraja in celo iz Ljubljane, tako da bi kamniška tombola kmalu dosegla kranjsko. Seveda so bili glavna priložnost tombole vredni in krasni dobinki: motorno kolo, mosko in žensko kolo, šivalni stroj, klaftra drv, vreče moke itd., vsega 10 tombol in 120 činkov. Mestni park, ki je bil za to priliko lepo okrašen, je bil mnogo premajhen za vse udeležence, tako da se je razvil pravi boj kdo bo bližje tribuni in zaželenim dobikom. Največja sreča se je nasmešnila Konradu Mukiću, usnjarskemu pomočniku pri g. Knafliču v Kamniku. Drugo tombolo moško kolo je dobil brezposelni mizar-ski pomočnik Ciril Vidmar iz Kamnika, šivalni stroj pa gasilska četa iz Četnjice.

CITAJTE „LJUBLJANSKI ZVON“

Borba žen za nastop na olimpijskih igrah

Tudi na športnem polju se je bilo treba znežen boriti za dostop v javnost. Ko so l. 1896. Atene priredile prvo olimpiado in uvedle reformo v športnih tekmah, so bile žene izključene pri javnih olimpijskih nastopih. Tako je ostalo tudi pri nadaljnjih dveh olimpiadah (l. 1900. v Parizu in l. 1904. v Saint Louisu). Žene so prvič nastopile komaj na četrto olimpiadi v Londonu, in to v tenisu. Poskus je bil dobro obnesel in predhodki so bili premagani. Žene se od tedaj naprej vsako leto pojavljajo pri javnih olimpijskih nastopih in vsakikrat osvojijo še kako novo panogo športa. Tako so l. 1912. nastopile v Stockholmu še s plavanjem min skoki in s prostimi vajami v večji skupini. Od tega leta se olimpijske tekme niso vršile zaradi svetovne vojne vse do l. 1920. ko so bile v Antwerpenu, a l. 1924. so bile v Parizu. Obakrat so žene nastopale le v omenjenih panogah športa in v manjših skupinah. L. 1928. beležimo spet napredek na tekmah v Amsterdamu. Takrat so se žene pojavile kot tekmovalke tudi v lahki atletiki in mečevanju. Olimpijada v Los Angelesu zaradi prevlečke oddaljenosti tudi ni pokazala napredka evropskih žen, pač pa so se Američanke dobro p'stale. Kakšen izid in uspeh do letos, bomo še videli. Upamo vsaj, da fašistične države ne bodo tudi v športu uveljavljale načel o ženski manjvrednosti.

Objave

Ljubljanski Sokol naznanja članstvu žalostno vest, da je preminula njegova vzorna članica telovadka sestra Anica Bukovčeva. Članstvo se vabi, da jo v čim večjem številu spremi na poslednji poti. Zbirališče danes 20. t. m. ob ¼16. uri pred mrtvašnico splošne bolnišnice. Obleka civilna z znakom. Blagopokojnici časten spomin!

Klub trgovskih akademikov v Ljubljani poziva članstvo, da se udeleži pogreba tovaršice Anice Bukovčeve, ki bo danes ob ¼16. izpred mrtvašnice splošne bolnišnice.

Sportna nedelja

NASLOVI PRVA KOV V VODNIH SPORTIH SO ODDANI

Z razliko 10 točk si je splitski Jadran osvojil prvenstvo v plavanju pred Ilirijo, ki se mora letos zadovoljiti s prvenstvom v skokih — Jug je v waterpolu še nedosegljiv

Maribor, 19. julija

Danes dopoldne ob 9.30 se je nadaljevalo državno prvenstvo v plavanju, skokih in waterpolu. Borba za prvenstvo v plavanju je bila predvsem med splitskim Jadranom in ljubljansko Ilirijo. Ilirija je prišla v vodstvo v predzadnji disciplini 3x100 m mešana dame in je odločila šele zadnja disciplina, ki je bila zopet damska, namreč 100 m prosto dame. Ker so pa Jadranu imeli boljše plavalke kakor Ilirija, so tudi odnesli prvenstvo v plavanju, čeprav samo z 10 točkami naskoka pred Ilirijo.

Prvenstvo v skokih si je, kakor je bilo pričakovati, priborila Ilirija brez vsake konkurence, dubrovniški Jug pa je že trinajstič odnesel prvenstvo v waterpolu.

Dopoldansko tekmovanje

1500 m prosto gospodje: 1. Mihalek (I) 22:37.6, 2. Petrone (JS) 22:56.5, 3. Bonacić (JS) 24:29.5, 4. Roje (JS) 24:41.7, 5. Napolić (J) 25:25.6, 6. Tavzes (I) 26:19.4.

Ker se računajo prvo mesto s 13, drugo z 8, tretje s 5, četrto s 3, peto z 2, in šesto z eno točko, je bilo stanje po prvi disciplini:

Jadran, Split 16, Ilirija 14, Jug 2.

400 m prosto dame: 1. Roje (JS) 6:36.3, 2. Ivančić (JS) 7:33.1, 3. Biro (ZPK) 7:36.7, 4. Radica (JS) 7:45.4, 5. Keržan (J) 7:56.6. Keržanova je prvi del proge plavala prav dobro, potem pa je popustila in padla na zadnje mesto.

Točke: Jadran, Split 40, Ilirija 16, ZPK 5, Jug 2.

200 m prsno gospodje: 1. Cerer (Ilirija) 2:57.1, nov državni rekord, 2. Matošić (JS) 3:06.5, 3. Reiser (ZPK) 3:09.8, 4. Roestacher (Maraton) 3:12.2, 5. Binder (I) 3:12.4, 6. Cerer in Matošić sta najprej vodila ostro borbo, v finishu pa je Cerer potočil in tudi zmagal.

Točke: Jadran, Split 48, Ilirija 31, ZPK 10, Maraton 3, Jug 2.

Dame 100 m hrbtne: 1. Bartulović (J) 1:34.9, 2. Beara (JS) 1:35.2, 3. Bradač (I) 1:38.4, 4. Ožegović (JS) 1:42.9, 5. Avčin (J) 1:54.5. Bradačeva je slabo startala, pozneje si je malo opomogla, v finishu pa je zopet popustila.

Točke: Jadran 59, Ilirija 38, Jug 15, ZPK 10, Maraton 3.

100 m prosto gospodje: Pred to disciplino je bil vložen protest proti startu Uroša Marovića, ki je profesionalni trener Jugu. Ker je Marović sam priznal, da je plačan trener, razsodišče ni dopustilo njegovega starta. Ta točka je bila ena najbolj zanimivih in napetih v letošnjem prvenstvu.



Naš najboljši sprinter Draško Wilfan. Poleg njega Jugovec Ciganović

1. Wilfan (I) 1:01.4, 2. Senjanović (JS) 1:02.2, 3. Petrone (JS) 1:06.5, 4. Šuljić (ZPK) 1:07.7. Wilfanov čas je boljši od državnega rekorda.

Točke: Jadran 72, Ilirija 51, Jug 15, ZPK 13, Maraton 3.

Stafeta 4x100 m prosto dame: 1. Jadran (Radica, Beara, Ivančić, Roje) 5:47, 2. Jug (Bjelovučić, Orlić, Jazbec, Bartulović) 6:04.4, 3. Ilirija (Keržan, Fine, Bradač, Groščel) 6:04. Sodniki na cilju so kljub temu, da je Ilirija dosegla boljši čas, določili Ilirijo tretje mesto.

Točke: Jadran 98, Ilirija 61, Jug 31, ZPK 13, Maraton 3.

Stafeta 3x100 m mešana gospodje: 1. Ilirija (Wilfan, Cerer, Fritsch) 3:36.8. Nov državni rekord za 13 sekund boljši od dosedanjega. 2. Jadran (Gazzari, Matošić, Senjanović) 3:42.5, 3. Jug (Ciganović, Orlić, Pende) 3:54.2, 4. ZPK (Stegler, Reiser, Petrović) 3:54.2, 5. Ilirija II (Schell, Binder, Skarpa) 3:55, 6. Jadran II 4:05.5. Občinstvo je z burnimi ovacijami pozdravilo stafeto Ilirije, ki je postavila nov državni rekord.

Točke: Jadran 116, Ilirija 91, Jug 41, ZPK 19, Maraton 3.

Waterpolo

Nato se je vršila prva dopoldanska waterpolo-tekma.

ZPK : Jadran E. 5 : 1 (1 : 1)

Zagrebačani so prav zasluženo zmagali pri tej tekmi, ki jo je sodil g. Nardelli iz Dubrovnika.

Odločitev v waterpolu

Ob veličanski napetosti občinstva se je nato pričela waterpolo-tekma med večnima rivaloma iz Splita in Dubrovnika.

Jug : Jadran 3 : 2 (1 : 0)

Jug je zmagal samo zaradi večje rutine. Sicer pa je bil Jadran enakovreden nasprotnik Jugu.

Sodil je g. Schlenker iz Budimpešte.

Skoki

Gospodje s stolpa 10 m: Skakali so samo trije Ilirijani: 1. Žihari 95.82, 2. Trost 74.89, 3. Sega 60.14.

Dame s deske: 1. Keržanova 30.94. S tem si je Ilirija z 91 točkami priborila prvenstvo v skokih.

Popoldanski program

400 m prosto gospodje: 1. Demipis (ZPK) 5:24.1, (nov državni rekord), 2. Mihalek (I) 5:34.5, 3. Petrone (JS) 5:47.9, 4. Bonacić (JS) 5:49.2, 5. Napolić (J) 5:57.3, 6. Roje (JS) 6:10.

Točke: Jadran 125, Ilirija 99, Jug 43, ZPK 32, Maraton 3.

100 m prosto dame: Ta točka je bila predmet spora v razsodišču. Starter g. Steinhardt, ki je funkcionar Saveza, je odposlal plavalce na progo in so se prispele na cilj in so časomerilci hoteli meriti čas, je g. Kramerski član sodniškega zbora ugovarjal, da tekmovalke niso startale po dovoznem vrstnem redu, zaradi česar je bila oškodovana zlasti Groščelova. Sodniški zbor se nato sklenil, da se ta točka razveljavi in ponovi. Proti temu pa se je pritožil Jadran. Razsodišče je moralo torej razpravljati o tem protestu. Z večino glasov je nato sklenilo, da se točka še enkrat izvede, in sicer na koncu tekmovanja. Pri tem napadnem startu so prispele na cilj takole: 1. Beara, 2. Groščel, 3. Roje, 4. Bradač, 5. Sidar, 6. Bjelovučić.

100 m hrbtne gospodje: 1. Wilfan (I) 1:16.4, 2. Schell (I) 1:19.1, 3. Senjanović (JS) 1:21.5, 4. Stiegler (ZPK) 1:25.7, 5. Vukasin (JS) 1:38.

Točke: Jadran 132, Ilirija 120, Jug 43, ZPK 35, Maraton 3.

200 m prsno dame: 1. Orlić (J) 3:38.3, 2. Binder (I) 3:43.4, 3. Fine (I) 3:43.5, 4. Stipanović (JS) 3:54.2, 5. Ivančić (JS) 5:23.

Točke: Jadran 137, Ilirija 133, Jug 56, ZPK 35, Maraton 3.

Stafeta 4x200 m prosto gospodje: 1. Jadran (Senjanović, Brainović, Petrone, Gaz-

zari) 10:07.8, 2. Ilirija (Fritsch, Cerer, Schell, Wilfan) 10:10.1, 3. Jug (Ciganović, Veramonte, Napolić, Pende) 10:49.3, 4. ZPK 5, Ilirija II (Tavzes, Skarpa, Jesih, Mihalek), 6. Jadran II. Ilirija bi morda zasedla prvo mesto, če bi v prvo stafeto postavila mesto Schella Mihaleka. Časa jadranske stafete in ilirijanske stafete sta boljša od rekorda.

Točke: Jadran 165, Ilirija 153, Jug 66, ZPK 41, Maraton 3.

3x100 m mešana dame: 1. Ilirija (Bradač, Binder, Groščel) 4:42.2, 2. Jug (Bartulović, Orlić, Jazbec) 4:44.1, 3. Jadran I (Beara, Stipanović, Roje) 4:50.4, 4. Jadran II 5:01.2, 5. Ilirija II (Fine, Avčin, Keržan) 5:10.7.

Točke: Ilirija 183, Jadran 181, Jug 2, ZPK 41, Maraton 3.

Odločitev v plavanju

100 m prosto dame: 1. Beara (JS) 1:19, 2. Groščel (I) 1:20.6, 3. Roje (JS) 1:24.7, 4. Radica (JS), 5. Bradač (I), 6. Sidar (JS).

Končno stanje v plavanju: Jadran 203, Ilirija 193, Jug 82, ZPK 41, Maraton 3.

Zopet waterpolo za zaključek

Nato se je vršila zadnja waterpolo-tekma.

Jadran E. : ZPK 6 : 0 (4 : 0)

V 3. minuti drugega polčasa so tekmovalci igro prekinili, ker jim je bila voda premrzla. Sodil je inž. Glaser z Dunaja.

Končno stanje v waterpolu: 1. Jug, 2. Jadran, 3. ZPK, 4. Jadran, Erecnovi, 5. Ilirija. Organizacija ni bila baš na višku. Namesto ob 17. se je popoldansko tekmovanje končalo šele ob 19. Rediteljstvo ni bilo na mestu, zlasti je bil velik nered pod stolpom.

Po končanem tekmovanju je predsednik občine dr. Juvan izročil zmagovalcem darila. Jadran je dobil pokal predsednika mariborske občine, Jug pokal mestne občine, Ilirija pa pokal Maratona. Razdeljenih je bilo tudi več kolajn.

Zopet 3 : 1 za BSK

Z istim rezultatom kot v Beogradu je državni prvak porazil moštvo Ljubljane, ki pa je s svojo igro zadovoljilo mnogobrojno občinstvo

Ne glede na krasno in juljsko vročo poletno vreme se je igrisče po dolgem zopet napolnilo. Mnogo preko 2000 ljudi je prišlo gledat napovedano veliko borbo za državno prvenstvo. Prišel je v Ljubljano sedanj — in po vsej priliki tudi bodoči — državni prvak, torej vzroka dovolj, da si stvar ogleda vsakdo, ki je količkolik zainteresiran na sportu. Nikomur ni bilo žal, da je morda zamudil dve uri pripeke na soncu. Igralo se je vsekoli fair, dasi ni borba, velika in požrtvovalna ter poslednje sile terjajoča, niti za hip prestala ali ponehala. Sodnik je imel pri tem izredno lahko stališče. Komaj par neizbežnih foulov je odpskal, drugih prestopkov skoro da ni bilo. Tako se je znebil svoje naloge korektno in na vse strani zadovoljivo.

Moštvi

sta se pojavila na igrisču ob določenem času, najprej gostje izredno toplo pozdravljeni. Njih postava se glasi:

B. S. K. Popović, Nikolić, Arsenijević, Lechner, Knežević, Tirmanić, Šurdonja, Marjanović-Moša, Brozović, Glišović.

Ljubljana: Logar; Jug II, Bertonec I; Pupo, Sočan, Kukanja; Janežič, Lah I, Bertonec II, Jež, Zemljič.

Tudi domače moštvo je bilo, seveda, burno pozdravljeno. Takoj so šli na delo in žreb je odločil za Beograjčane. Prvi del igre so igrali s soncem v hrbtu. Lj. izvede torej uvodni napad, žoga takoj prevzame Lechner, prvi napad goslov koncu v avtu. Takoj za tem je Lj. v napadu, toda v zaključni akciji oklevata i Jež i Pepek, tako da obramba s lahkočo čisti. Prve strela na gol odda Lj. in v 5. min. vratar komaj se odbije Pepekovo bombo. Domači napad igra mnogo obetajoče, vendar prvi zgoditek beležijo gostje: V 6. min. bje Tirke s kota, Moša poda z glavo Šurdonji na nogo in Logar je prekratek, žoga je neubranljivo v mreži.

1 : 0 za BSK

Do 10. min. je nato BSK s kombinacijami v premoči. Sočana je vzel notranji trio v mlina, kar pa je proti temu trio samo po sebi umavno. Obramba Lj. je zanesliva in ne pusti na strel. V 10. min. zopet kot za BSK, tokrat Tirke ne pošlje pred gol tako uspešno, nato napad Lj. žoga pride do Janežiča, ki je v ofsidu, zato sodnik gola ne prizna. V 14. min. prvi strel s kota za Lj. bje ga Janežič, toda že zadaj se napad prav ne postavi, kakor se še v prihodnjih številnih sličnih prilikah ne bo nikoli prav postavljal. Takoj za tem je BSK v napadu in zopet kina strel s kota (Glišović), a že par sekund po tem bje ostro na gol, pa branilec zaokrene v kot. Zemljič izvede strel Bskova obramba čisti, igra se po sredi. Lj. v startu pritiska in je za par minut v premoči, borba je ostro in napeta, situacije se venomer menjavajo. V 23. min. izredno krasna kombinacija ljubljanskega napada, nasprotnikova obramba je brez glave, Pepek pošlje silen strel na gol, to da vratar za čudo drži, ni slab Glaserjev namestnik: Pa zopet prevladujejo Bskove kombinacije vse do — kazenske erte tempo igre ne poneha niti za las. V 26. min. ubrani Radovanović v kot, Zemljič pošle lepo pred gol, toda plasirana je edino Bskova obramba. V 28. min. meče Pupo stranski aut, žoga prevzame Pepek in krasno poda Ježu na nogo bomba obliči v vratarjev rokah, krasna šansa je minila. Okoli 30. min. je BSK v premoči, na njegovi polovici budno čuva sam Radovanović, po sredi dirigira z igro Lechner in BSK se razigra. Toda igra valovi neglede

na parminuten pritisk iz polja v polje, v 38. min. pelje Pepek sigurno proti голу, Radovanović ga zruši in reši, pa le za trenotek: prost strel izvede Zemljič. Jež in Pepek si podajata na pol metra, naposled je Pepek na skoku, ali žoga gre tik mimo — le vratar ne bi bil držal! In zopet je minila izredna prilika. Ze dve minuti za tem — medtem je Lj. stalno v Bskovem kazenskem prostoru — krasna kombinacija domačega napada, in zopet je krasna prilika, ali Jež opali bombo, namesto da bi pla siral, in zopet je žoga vratarjev plen. Se en strel s kota za Lj. v 41. min. še en lep napad Lj. tik pred polčasom in Ježeva opasna bomba na gol, ki jo vratar zopet drži — pa polčas. Hitro je minilo, dobro so igrali!

Do tu je bilo moštvo Ljubljane vsaj enakovreden partner v partiji. Bskovi so sicer bili nekoliko tehnično na boljšem, po izdelanih situacijah pred golom so pa deli zaostajali za Ljubljano. Naši so imeli izrazito smolo, da ni hotelo nič, pa tudi prav nič v mrežo, dasi so imeli vsaj tri stooostotne prilike. Igra pa je bila precej enako razdeljena na obe strani, in če bi bilo ob polčasu 2:1 za domače, ne bi bilo nič krivljenega v rezultatu.

Po odmoru pritiska Lj. in Janežič bje v 2. min. s kota, toda zopet zaman. Potem v 3. min. krasen Zemljičev center, ki je tudi brez haska. Potem zaigra BSK prvo violino, a prihaja samo do obrambe, ki ne da nikomur na strel. V 5. min. napad Lj. po Janežiču, lep center, žoga pride do Laha, ta pa bje v lepi poziciji v aut. V 7. min. kot za Lj., bje Janežič, žoga se precej časa drži v sumljivi bližini Bskovega gola, toda tudi Bskova obramba, v kateri zlasti briljira Radovanović, se ne da presenetiti, in par minut pozneje je obramba Lj. v podobni situaciji. Lj. močno pritiska na zenačenje in Bskovi so skoro vsi v obrambi. Toda ves pritisk prinese v 15. in 16. min. dva strela s kota, čim se igra malo odpre, najle Pepek, ki stalno krasno podaja, luknjo za Janežiča, ta pobeigne in opali z bližine v vratarja, namesto da bi podal Pepek ali Zemljiču, ki sta oba na čistem, in zopet je prekrasna prilika zamujena. In že je BSK v napadu, strelja s kota, pa v 20. min. čista situacija za Ježa, ki jo Bskova obramba reši s skleščami. Prost strel z 18 m izvede Pupo — v prečko. ali Lj. je v naslednjih minutah stalno v ofenzivi. Sredi polčasa in Lj. začne popuščati. V 26. min. strelja Tirke s kota, žoga gre ven, pa jo Knežević zelo lepo vrne pred gol, nastane gnječa in mimo obupno branečih Bertonec in Logarja se strkila v mrežo!

2 : 0 za BSK

Sledi presek sicer odprte ali nekam monotone igre. V 34. minuti je Tirke zopet brez varstva, pobeigne in z neodoljivo silo potisne v mrežo, najboljši gol dneva, ki mu publika ne odreče zasluženega aplavza, toda

BSK vodi 3 :

Lj. se še ne vda v 36 min. zopet krasen napad s preciznimi kombinacijami. Pepek pripravi Ježu na nogo, ali bomba gre za las mimo. bila je zopet zrela prilika! In končno 40. minuta. Pepek in Jež očistita Zemljiču polje, nato Zemljič pobeigne kot prej Tirmanić in tudi neodoljivo opali — žoga

švigne kot blesk in se odbije pol metra za vratarjem od tal; vratar jo sicer pritiska k sebi, ali sodnik prizna gol,

3 : 1

Zgoditek je bil več kot zaslužen. Moša nekoliko ugovarja in se spre s sodnikom, zato mora prezgodaj z igrisča. Do konca gre Tirke za vodjo napada, še en kot za BSK, pa konec.

Ljubljana

je odigrala svojo najboljšo igro. Moštvo še ni uglajeno, videti je, da mu manjka težjih tekem. Toda bilo je prvovrstnih potez, lepih kombinacij, a predvsem: vsi so igrali skrajno požrtvovalno in dali vse iz sebe, proti Bsku zaigrali skoro ravnopravno igro, to že nekaj pomeni. Halfi so v glavnem dobro igrali, vsaj defenzivno. Čim se je odprla igra, niso držali vedno koraka z napadom. Ali se je Pupo obnesel kot half? Zankrat ostane to še odprto vprašanje. Obramba je bila na višini situacije, proti koncu ji je rdi se, pošla sapa; sicer pa ostalim tudi. V napadu so mnogokrat lepo zaigrali, tako že dolgo ne. La zakaj so prešli v drugem polčasu v »W« sistem? Ko sta krili nastvarjali situacije, ni bilo nikogar, da bi centre prevzel. V napadu je bil najboljši Pepek, ki je virtuozno vodil in podajal. Krili sta bili dobri. Jež je našel kontakt na levo in na desno, al ni bil polnovredna zveza, pravtako kot Lah ne.

BSK

je sicer nastopil s tremi »z rezerv« toda BSK ima polnovrednih rezerv dovolj! Saj je bil Šurdonja, dasi na mestu Vujadinovića, gonilna sila napada, trio je srol bil v celoti zelo ostro orojje. Od kril je bil Tirke v drugem polčasu zelo dober. Glišović ni bil na običajni višini. Zelo solidno je igrala srednja vrsta. Obramba ni bila homogenea. Vratar je držal — po znanju ali po sreči — vse, in tega ni bilo malo! Poleg njeza je bil stober Radovanović, ki je delal sigurno in za — dva. Kajti njegov drug je močno zaostajal. A koncem koncov BSK je moral za svojo zmago dati vse iz sebe in BSK je danes v nogometu »klasa« zase.

Sodil je g. Knifer iz Osijeka objektivno in dobro.

Predtekma med kranjskim Korotanom in Ljubljano II. se je končala neodločeno 1 : 1 (1 : 0).

Slaviša (S) : NAK 3 : 1 (1 : 0)

Ostale nogometne tekme

Celje: Prijateljska tekma med CSK in Olimpom se je končala z zmago CSK 5 : 4 (3 : 3). Obe moštvi sta igrali precej ležerno. Gostje so bili boljši v tehniki in v startu.

Budimpešta: Srednjeevropski pokal. Avstria : Ujpest 2 : 1 (0 : 1).

Milan: Srednjeevropski pokal. Sparta : Ambrosiana 5 : 3 (3 : 3).

Beograd: Jugoslavija: Rapid (Dunaj) 5:1 (3:1).

Novi Sad: Vojvodina : Bask 4:2 (3:0).

Izbirno lahkoatletsko tekmovanje

Zagreb, 19. julija
Izbirno tekmovanje za berlinsko olimpiado, ki je dalo naslednje rezultate:

400 m zapreke: 1. Pleteršek (Primorje) 57, nov rekord, 2. Ehrlich (Hašk) 58.1, 3. Janžeković (Concordia) 58.7, 4. Banšćag (Pančevo).

Met diska: 1. dr. Narančić (Concordia) 42.62, 2. Kleut (Jugoslavija) 41.89, 3. Vučević (Vojvodina) 39.31.

Skok ob palici: 1. Bakov 360.

100 m: 1. Dremil in Hegol (Concord.) 11.2, 3. Kovačić (Primorje) 11.4, 4. Klind (BSK).

Met kopja: Markušić in Miloš sta i.b. d. j. šala Messnerjev rekord iz leta 1928. 1. Markušić (Slavia, Varaždin) 59.42, 2. Miloš (Concordia) 59.11, 3. Smejda (BSK) 55.20.

800 m: 1. skupina: 1. Czurda (Primorje) 1:59.6, 2. Goršek (Primorje) 2:00.2, 3. Nikhazi (Pančevo) 2:01.6.

II. skupina: 1. Gabršek (Primorje) 1:59.9. Skušek je odstopil.

Troskok: 1. Mikić (Jugoslavija) 14:14. Boljši od rekorda.

Skok v daljavo: Dr. Buratović 6.78.

Skok v višino: Mohr (Jugoslavija) 181.

Nocoj bo JLAS določil našo reprezentanco za Berlin.

Ocenjevalna vožnja Motokluba Ilirije

Včeraj se je na progi Ljubljana Kranj-Tržič Sv. Ana-vrh Ljubelja vršila ocenjevalna motoeksklizična vožnja Motokluba Ilirije, h kateri se je prijavilo 22 tekmovalcev. Startalo jih je 19, na cilj pa jih je prišlo 17. Ta ocenjevalna vožnja je bila nekaka priprava in preizkušnja za VI. mednarodno motoeksklizično hitrostno dirko na Ljubelj, ki se bo vršila 15. in 16. avgusta.

Večina tekmovalcev ima sedaj jako dobre in noveše motorje, zaradi česar so bili rezultati izredno zadovoljivi. Vsi tekmovalci so se dobro pripravili, tako da so prav majhne difference v rezultatih, ki so bili naslednji:

Turni motorji do 250 ccm: 1. Vidmar Stane (Hermes) 198 točk.

Do 500 ccm: 1. Grašič Janko 199, 2. Baumgartner Gj. 197, 3. Sirnad Ciril 195 (vsi Ilirija).

Zadnje vesti iz Španije:

V dveh dneh tretja vlada

Madrid, 19. julija. p. Danes zjutraj sestavljena vlada pod predsedstvom Barria je danes popoldne podala ostavko, ker se uporniški pokret vedno bolj širi in ni mogla obvladati položaja. Takoj nato je sestavil novo vlado Hoste Gira-



ZA VSAKO KOPELJ, CIMEAN KOPALNO TABLETO!

Do 1000 ccm: 1. Inž. Luckmann Mario (Ilirija) 198.

Sportni motorji do 350 ccm: 1. Jenko Boris 198, 2. Munda Ivan 196, 3. Rosenwirth Josip 194, 4. Trampus Tomo 189 (vsi Ilirija).

Do 50 ccm: 1. in 2. Poljšak Alojzij (Hermes) 190 in Kobi Mirko (Ilirija) 190, 3. in 4. Kristan Alfred (Ilirija) 197 in Polak Fran (Hermes) 197, 5. Rekar Ivan (Ilirija) 196, 6. Bertonec Fran (Ilirija) 194 in 7. Pajer Polde (Hermes) 188.

Sportni prikolice 500 ccm: Hobacher Valter (Hermes) 196 točk.

Vreme je bilo zelo ugodno in tudi cesta na Ljubelj v jako dobrem stanju. Tekma se je pod vodstvom klubskega predsednika g. Zalokarja izvršila v najboljšem redu in brez vsake nezdore. Po tekmi je bil na vrstu restavracije »Ankelec« sportni sestanek kjer so se razglasili rezultati.

Slovanovec Heller na olimpiadi

V pehek so se v Zagrebu vršile izbirne tekme za sestavo naše boksarske reprezentance za Berlin. Nastopilo

Žena v sodobnem svetu

Noblova nagrada in žene

Alfred Nobel je bil švedski kemičar in kot izumitelj dinamita tudi lastnik velikih tovarnic orožja. Njegove tovarnice so delale z novimi eksplozivnimi materialom izredno veliko dobička, tako da si je znanstvenik pridobil veliko premoženje. V istem času, ko so svet presenečali razni vojni izumi z vedno večjo morilno močjo, je vzel v roke svetovno silo, je vzklikal tudi ideja svetovnega mira. Alfred Nobel v začetku ni bil baš njen navdušen pristaš, pač pa njegova prijateljica iz mladosti gospa Berta Suttnerjeva, rojena Kinska, s katero je vsa leta izmenjevala misli in si dopisovala. Gospa Suttnerjeva je bila tudi književnica, toda kritiki ne cenijo njenega literarnega dela. Postal je slaven po vsem svetu z mirovnim delom »Proč z orožjem«, ki je takrat navdušilo ves svet, aktualno pa je še danes. Delo je posvetila Alfredu Nobelu, prav je on takrat vse drugače mislil o vojni in miru. To je bilo l. 1889., a šele l. 1902. je podal Nobel na mirovnem kongresu naslednjo izjavo: »Moje tovarnice bodo prei napravile konec vojn in prelivanju človeške krvi kakor vsi mirovni kongresi tega sveta. Človeški rod namreč ne bo prej miroval, dokler ne bo vedel in izkusil, da bošča obe sovražni vojski, ki si bosta stali nasproti, uničeni v eni sami sekundi, in da ne bo ena živa glava izšla iz splošnega pokola.«

Znanstvenikovo prepričanje o potrebi svetovnega mira, zlasti pa v izbiri sredstev za njegovo uresničenje je torej le počasi dozorevalo. Toda Berta Suttnerjeva je bila vztrajna in je pospešila razvoj tega veli-

kega človeka. Prišlo je tako daleč, da je Alfred Nobel v svoji oporoki 27. novembra 1895. leta zapustil vsoto 50 milijonov švedskih kron v namen nagrad za vsakoletno najboljšo delo iz književnosti, kemije, fizike in medicine in za najuglednejša delavca ali delavko za svetovni mir. Od takrat se že podeljujejo te nagrade v letnem iznosu 200.000 švedskih kron.

Se eno veliko zaslugu ima Alfred Nobel. On je ustanovil svoje nagrade v duhu popolnega pacifizma, priznavajoč tudi ženi pravico in možnost tekmoovanja. Nagrade se podeljujejo ne oziraje se na narodno pripadnost, na vero in na spol. Tako lahko zabeležimo od l. 1895. lepo bilanco osmih nagrad, ki so jih osvojile žene. Prvič jo je dobila gospa Marie Curie skupaj s svojim soprogom za znanstveno delo iz fizike (l. 1903). Nalo ji je sledila gospa Berta Suttnerjeva kot vnetja in zaslužna delavka za svetovni mir (l. 1905). Prvo književno nagrado je osvojila gospa Selma Lagerlöf (l. 1909). Nato je v drugi prejel nagrado (l. 1911.) gospa Marie Curie, tokrat sama, za znanstveno delo iz kemije. Sledi ji kot nagrajenka spet književnica, italijanska pesnica Grazia Deledda (l. 1927.), in že naslednje leto norveška pisateljica Sigrid Undset. Nato je bila nagrajena (l. 1931.) znana socioložinja in delavka za mir gospa Jane Adams, a lanske leto je nagrajena spet pripadla rodbini Curie, namreč hčerki Marie Curie, Ireni in njenemu možu g. Joliotu. Torej vsega je bilo nagradnih osem žen: ena za fiziko, dve za kemijo (mati in hči), tri za književnost in dve za mir.

Propaganda za naše kraje s poštnimi znamkami

Slabo izdelane znamke s pokrajinskimi slikami nam le škodujejo

Skoraj ni države na svetu, ki ne bi skušala privabiti tujcev. Tako je pač, da tujec prinese denar in da denar povsod radi vzamemo. Zato imajo države, ki jim je dala priroda lepe kraje, od tujeskega prometa ogromne koristi. V vseh teh državah je denar, ki ga prinesejo tujci, precej pomemben odstotek proračuna in vir blagostanja vse države ali vsaj posameznih pokrajin.

Seveda pa je treba svet opozoriti na lepote, ki jih skrivajo posamezne države. Treba je spretno obvestiti svet z besedo, še bolj pa seveda s sliko, ki je vselej močnejša od še tako lepe besede. Države, ki žive od tujcev in ki že slove desetletja ali stoletja po svojih prirodnih lepotah, se tega dobro zavedajo. Organizirale so propagando na vse mogoče načine. Z vsemi mogočimi sredstvi vabijo tujce. Koliko je po svetu lepo opremljenih reklamnih revij, tisoč prospektov kroži po raznih državah!

Večina turističnih držav je že davno odkrila, da imamo še neko sredstvo, ki utegne privabiti tujca. To sredstvo, ki je najcenejše, je navadna pisemska znamka. Na tej mali umetniški vidimo časih res lepe slike pokrajin in dosti ljudi je že prišlo v kakšno državo zaradi slik na znamkah.

Morda najlepše in najbolj izdelane znamke s pokrajinskimi slikami so pred vojno bile bosanske, ki jih je izdala še avstrijska poštna uprava. Nič ne bomo pretiravali, če bomo rekli, da se mora Bosna zahvaliti za svoj sloves lepe pokrajine tudi svojim znamkam.

Druge države so se lotile propagande s pomočjo znamk po večini šele po vojni. Toda v ti kratki dobi je ta način reklame dosegel tako popolnost, da vidimo včasih znamke, pred katerimi moramo naravnost strmeti.

Seveda pa je za učinkovitost vsake reklame, tudi reklame v znamkah, potrebno, da je lepa. Znamka, ki je nekakšen reprezentant države v tujini, mora biti izdelana tako, da lahko po njej sodimo stopnjo kul-

ture v državi sami. Ker so stroški za izdelavo znamk v primeri z dohodki, ki jih prinesejo, malenkostni, pač nobena država ne bi smela zanemariti lepe priljubljenosti, da se pokaže pred svetom v čim lepši luči. Za izdelavo znamk se danes uporabljajo vse najplemenitejše tiskarske tehnike. Če bomo rekli, ki je bil do nedavnega nekako višek tiskarske umetnosti, danes ne ustreza več potrebam za izdelovanje znamk. Prišli so drugi, lepši, čeprav dražji načini tiskanja. Vse države, ki streme za napredkom, jih uporabljajo.

Kakšna naj bo znamka, ki naj služi kot reklama za lepoto kraja? Kaj naj kaže? Včasih je dovolj, da je pomanjšana fotografija v lepem okviru in čim preprostejša, pa bo dosegla večji učinek kakor vsi izdelki velikih umetnikov. Znamka ne sme biti prevelika, da ne deluje kakor vinjeta.

Skrbno izbrana slika je prvi pogoj. Fotografijo za znamko mora izdelati človek, ki ima res zmisel za lepoto. Znamka ne sme biti preobremenjena z raznim tekstom in napismi, kakor vidimo to prav pogosto prav pri nas. Napis bi morali biti omejeni samo na najnujnejše.

To so glavne smernice, po katerih bi se morali ravnati za znamke odgovorni činitelji. V večini držav se po njih res ravna. Kako pa je pri nas?

Prvo, kar lahko naglasimo, je to, da lepih znamk s pokrajinskimi slikami sploh nimamo. Samo dva poskusa imamo, in še ta dva sta se hudo ponesrečila.

Vzrokovi je več. Prvi je ta, da nimamo markarnice, ki bi mogla napraviti res lepe znamke. Niti najpreprostejšega bakrotiska nimamo. Prve znamke, ki naj bi bile pokrajinske, so bile izdane pred nekaj leti, ko je bila v Beogradu tekma za evropsko prvenstvo v veslanju. Takrat je neki umetnik, o katerem je boljše, da ne vemo, kako se piše, izdelal nekakšno skrpulca, ki naj bi kazala naše kraje. Na teh znamkah smo videli Beograd, Split, Bled, Zagreb in men-

da Smederevo. Znamke so bile tiskane v dveh barvah, ki se navadno niti krili nista, in neki filatelistični list jih je prav po pravici imenoval »Gräuelmarken«.

Ko je prišla v vse države moda posebnih znamk za značno pošto, se je tudi naša poštna uprava odločila, da bo izdala takšne znamke s slikami naših krajev. In res smo dobili pred tremi leti pet posebnih znamk, ki so kazale nekatere naše kraje. Na najnižji vrednosti je bila zabrisana slika Dubrovnika, na drugih pa so bile slike Bleda, slapov pri Jajcu, Oplenca in Mostarja. Morda so bili osnutki znamk sprejemljivi, toda to, kar je potem napravila iz njih naša markarnica, je bilo tako pod vsako kritiko, da je škoda izgubljati besed. Barve so bile nemogoče, tisk je bil slab. Tako so te znamke izgubile svoj pomen za propagando in so bile le potrdila o plačani poštini.

Kakor slišimo, pripravljajo v Beogradu vse potrebno za zgraditev nove markarnice. Zadnjič čas je že, da se to zgodi. Že večkrat smo v našem listu opozorili na to. Že večkrat smo naglasili, da se stroški, ki zaradi izdajanja lepih znamk narastejo, desetkrat preplajojo s koristmi, ki jih imamo od znamk. Zbiranje znamk, zlasti lepih znamk, ta strast ali sport, je faktor, ki ga je treba upoštevati in izrabiti. V Evropi je nekaj manjših držav, ki žive skoraj samo od zbiralcev znamk ali pa vsaj delno krpajo z njihovim denarjem svoje proračune. Seveda morajo zato izdajati res lepe, tehnično dovršene znamke. To tudi delajo. Poglejmo samo mali Liechtenstein, ki ima skoraj najlepše evropske znamke. Tudi Avstrija se v zadnjem času trudi, da bi s pomočjo znamk čim bolj povečala propagando za svoje kraje; njene letalske znamke so grafične umetnine, kakršnih zlepa ne dobiimo drugje. Se celo Francija, ki je do nedavnega slovela, da izdaja najgrše znamke, se je začela v zadnjem času brgati za lepe znamke.

Pri nas izdajamo prav za prav precej različnih znamk. Prav v zadnjem času smo dobili nekaj dobrih izdelkov in spominčih serij, ki so po svojem sižeju navadno dolgočasne, po svoji tehnični opremljeni pa globoko pod nivojem današnjega stanja grafične umetnosti. Naj pri tej priložnosti omenimo to, da je napisal eden izmed najbolj znanih filatelističnih listov, »Die Postmarken«, o Teslovih spominčih znamkah, da so »zlasti po svojih barvah pač najgrše znamke zadnjih let«.

Ne bomo se izgubljali v razglabljanju o kopici vprašanj in vzrokov, ki so krivi, da naša država v tem pogledu ne more priti naprej. Stavili bomo samo nekaj predlogov, ki se nam zde upoštevati vredni in ki utegnejo prinesiti naši poštni upravi tudi znatno povečanje prejemkov.

Vsaj vsako drugo leto naj bi izdali posebne znamke (brez pribitka), ki bi kazale lepote naših krajev. V poštah bi prišli najlepši kraji, motivi iz naših gora, naše reke, jezera, morje, potem pa najzanimivejša mesta in letovišča.

Kakor v mnogih drugih državah naj bi tudi pri nas izdali včasih kakšno posebno serijo znamk z narodnimi nošami. Teh noš imamo pri nas dosti več kakor drugje in lepše so. Seveda pa je treba prej reorganizirati docela našo markarnico in jo postaviti na solidnejše temelje. Z njenimi sedanjimi sredstvi je to docela nemogoče. Treba ji je dati za voditelja strokovnjaka in moža, ki ima vsaj nekaj razumevanja za filatelijo in njeno donosnost za poštno upravo. Njen voditelj mora biti hkratu tudi estetik, ki bo znal brez ozira na levo in desno odločiti, kaj je primerno za tiskanje in kaj ni.

Stroji, ki so potrebni za popolno ureditev moderne markarnice so res precej dragi. Nedvomno pa je, da bi se amortizirali v primernem času z večjim odjemom znamk.

Dokler nova markarnica še ni urejena in tehnično izpolnjena, bi morda kazalo tiskati boljše znamke v nekaterih privatnih tiskarnah v naši državi, ki so že pokazale, da znajo napraviti tudi kaj lepega. Če se je to prakticiralo že nekoč in se še zdaj prakticira v nekaterih državah bi se lahko tudi zdaj pri nas.

Upati je, da bodo te besede naletele na dober odmev.

B. R.

Ali se naj pravnica pripusti k pravosodstvu

Odklonilno stališče večine odličnih slovenskih pravnikov

Beograjska »Pravda« je pokrenila tudi v Ljubljani med priznanimi slovenskimi pravniki anketo k novemu zakonu o sodnikih z vprašanjem, ali je pravica sposobna izvrševati poklice sodnika. Večina srbskih pravnikov se je izrekla vsaj za postopno uvajanje žene v pravosodno posloje pričeni pri mladinskem sodstvu in varuških poslih, kjer naj bi žene šele dokazale, ali so zanje sposobne ali ne, obenem pa naj bi se konservativnemu narodu, ki ni vajen, da bi mu žena sodila, s postopnim uvajanjem nudila prilika, da se privadi na to dejstvo.

Na to vprašanje pa je dopisnik »Pravde« med slovenskimi pravniki prejel le štiri odgovore. Vsi številni drugi znani delavci na pravem in pravosodnem polju pa so odklonili izjaviti svoje mišljenje v tem vprašanju z motivacijo, da je samo po sebi jasno, da doslej veljavni zakon o sodnikih ni potrebno izpreminjati, kolikor gre za dopustitev žen v pravosodstvo.

V orientacijo naši javnosti pa pravnicam prinašamo v izveščju vse štiri odgovore, ki se dajo razvrstiti v tri nasprotujoče si kategorije, ki nujno potekajo iz apriornega stališča posameznikov do vprašanja ženske sposobnosti.

Vse ali nič

Ženam najbolj in edino naklonjeno stališče je zavzel profesor civilnega prava dr. Rudolf Sajovic. Pred dejstvom, da so žene uresničile svoje zahteve že k vsem poslom razen k bogoslužju in pravosodju, prihaja do zaključka, da je le še vprašanje časa, kdaj bodo žene prodrle tudi v pravosodstvo, ko so si osvojile že področje pravosodnih pomočnikov, advokatov, v katero jim možki ne zapirajo več poti. Ta možnost pa bo mudila konservativnemu kmečkemu prebivalstvu priliko, da spozna ženske sposobnosti za sodni poklic.

Ne pričakuje pa znatnega napredka za ženo, če bi se uveljavili predlogi večine pravnikov, namreč da naj bi se ženi poveril le del sodnih poslov: sodstvo nad maloletniki in varuštvu. Če bi se posli te vrste ne vezali tudi z drugimi, bi bila dana možnost zaposlitve žem, ker je pri nas urejeno le zelo majhno število sodišč, ki so izključno v to svrhu organizirana. Naposled pa ne veruje v to, da bi bile žene v mladinskem sodstvu in varuštvo tako zelo sposobne, da bi nadkrilile v vsakem pogledu moškega, zlasti če jim ni dobro poznano družinsko življenje.

Na podlagi vseh teh razlogov prihaja do zaključka, da je možna le ena rešitev tega vprašanja: priznati ženam svoboden in popoln dostop k pravosodstvu ali pa sploh nič.

Preslabi živci za velike razprave

Kot predavatelj kazenskega prava na naši juridični fakulteti prof. dr. M. Dolenc ne zanika posameznih primerov izrazite nadarjenosti za pravno kombiniranje med visokoolkami in priznava študentkam, da se v primeri s študenti odlikujejo zlasti v vztrajnosti in marljivosti. Opaža pa, da se veliko število deklet, ki so začela študirati, po kratkem času odreče študiju na ljubo zakonski zvezi.

Kljub priznanju kvalitete pa bi se ne hotel zavzeti za popolno izenačenje žem z moškimi v sodnem poklicu. Do tega stališča prihaja na podlagi dejstva, da tudi tistim študentkam, ki vztrajajo v študiju do kraja, radi popuste živci, kar se pokaže zlasti pri rigoroznih. Značaj strogega in natančnega izpraševanja pri teh izpitih tako vpliva na njih živce, da včasih brez pravega vzro-

ka in celo pri popolnem obvladavanju izpitne snovi začno jokati. Zaradi tega smatra, da žene ne bi imele energij, ki so potrebne za velike in naporne civilne in kazenske pravde.

Z druge strani pa so mnenja, da bi se žene, zlasti resne matere, mogle izkazati zlasti v varuških poslih za maloletnike obeh spolov in v kazenskem sodstvu proti ženskim maloletnikom. Poleg teh možnosti je mnenja, da bi bilo potrebno postaviti žene z ustreznimi kvalifikacijami tudi kot uradnice in celo kot predstojnice v vseh kazenskih zavodih, kjer prestajajo žene kazen in v tistih zavodih, kjer presojo prisojene jim očevalne odredbe.

Nikakor pa ne priporoča ženskih oseb za funkcionarke državnih tožilstev. Inicijativa za pregon zločincev mora ostati prerogativa moških pravnikov, in sicer tistih, ki so najboljši med njimi.

Ženam ni pripisovati posebne sposobnosti za sodni poklic

Predsednik pokrajinskega državnega tožilstva in bivši državni tožilec dr. Mirko Grasselli je mnenja, da spada žena le v tiste poklice, ki so v neposredni zvezi z njenim glavnim poklicem — materinstvom. Zaradi tega ženam ni pripisovati posebne sposobnosti za sodni poklic, kolikor se nanaša na sporni in kazenski postopek. Mogla bi priti v poštev le kot pomožna moč v nespornih sodnih poslih. Kot sodnica volonterka pa bi mogla sodelovati pri sodiščih druge in eventualno tretje instance. Taka kombinirana sodišča bi mogla pripomoci do maksimuma pravice v pravnoepihološkem oziru v nekaterih primerih. Mogla bi žena nedvomno vzgojno vplivati v nespornem mladinskem sodstvu, kolikor se tiče ženskih maloletnikov. Tudi bi žena s priznanjem ji smislilo za sistematično in organizirano kot sekretarka mogla koristiti, vendar bi to delo ne poseglo v bistvo pravosodstva.

Le možki mora obvladati vso težo poklica

Kot bivši sodnik in sedanj profesor cerkvenega prava izvaja dr. Rado Kušej, da ne bi mogel zagovarjati izpremembe veljavne zakona o sodnikih in prid ženam iz naslednjih razlogov:

Avtorji veljavne zakona so gotovo dobro premislili njegovo vsebino in, če so prišli do zaključka, naj bo žena izključena od pravosodstva, so nedvomno upoštevali vso težo dolžnosti, ki se pojavlja sodniku dan za dnem v vedno novih in čedalje bolj zapletenih problemih, ki jih mora obvladati in reševati z vso odgovornostjo v zadovoljstvo vseh edinele možki, po naravi telesno in duševno močnejši faktor.

Tudi dr. Kušej ženam ne odreka sposobnosti poglobitve v probleme raznočinskih vrst materialnega in formalnega prava, tako kazenskega kakor civilnega, smatra pa, da bi se z nežno in matersko razpoloženostjo ženske narave ne skladalo sojenje v odločitvah seksualnih zločinov.

Odklanja pa tudi udejstvovanje žem v mladinskem sodstvu in skrbništva, dasi je mnenja, da bi njeno delo moglo koristiti kot vzgojni faktor s svojim vplivom na zamenjano žensko in možko deo. Omejevanje žem na delno sodstvo bi po njegovem mnenju ustvarilo dve kategoriji sodnikov: polnopravnih in tistih z omejeno pravico, kar bi dovedlo do zapostavljanja in počasnejšega napredovanja zapostavljene kategorije. Zaradi nezadovoljstva, ki bi se iz teh razmer rodilo, pa bi najbolj trpelo poslovanje.

Carter Stuart:

Mladost se prebuja

Ela je sedela v svoji dekliški sobi, visoki, svetli sobi, ki je sp rotnimi okni gledala na širen, parku podoban vrt. Ob stenah je stalo položeno pohištvo. S prekrizanimi koleno se je zibala Ela v naslanjaču in brala pesmi. Z gostimi rjavimi kodri, ki so se ji vspali na tilnik, je bila podobna tistim ljubkim, nezemeljskim angelom, ki jih vidimo na slikah italijanskih umetnikov.

Cez nekaj časa se je zdrnila in vstala. Počasi je šla po sobah. V veliki dvorani je obetala pri klavirju, sedla, udarila nekaj tipk, potem pa spet nestrno vstala in šla dalje.

Nekje s ceste se je slišalo pridrušeno klicanje. Časih je postal kakšen klic glasnejši in je zadonel blizu in izzivalno kakor trobenta. Petošolci so se spet žogali na travniku. Če bi le prišla polpetja in jih odgnala! Ela je obetala sredi sobe in si z roko popravila lase. Res je bila lena, ta Ela, in čudno vitka ljubka je bila. Vse pa je kazalo, da se dolgočasi.

Zavila je skozi steklena vrata, ki so držala na vrt, in skočila potem po stopnicah mimo kipov, ki so stali ob stenah. Roke si je uprla v boke in pri vsakem skoku je malo obetala, kakor bi bila nekaj premišljevala. In vselej je zaškrpjal pesek pod njenimi ozkimi nogami. Kamenček, ki je bil le nekoliko večji od drugih, je brenila s koncem čevlja čez travo. Zdel se je ob steno okroglega vodometu in tam oblozela. Šla je za njim in obsedela na robu vodometu. Iz vzvišenega, nekoliko zvitega stebra je brizgal curek vode in padal v ostem kotu v bazen. Časih ga je veter nekoliko zanesel, da je zavil čez rob, in takrat so drobne kapljice vselej orosile Ela.

Za visokim vrtnim zidom je rasla dolga vrsta topolov. Stali so negibno kakor ozke sulice. Ena teh sulic je imela na vrhu ogromno rdeče jabolko. Bilo je sonce, ki je prav tedaj izginjalo za blede višnjevega neba.

Klici dečkov, ki so se igrali, so bili zdaj že prav blizu. Daleč so se razlegali skozi tihi večer. Časih je nekaj udarilo ob zid. Žoga je bila. Že pogosto je zletela čez zid in fantje, ki so hodili po njo, niso prav nič pazili na grede. Prav nič čudno ne bo, če ne bo tudi nocoj... hm, je se priletela! Rahlo je poskakovala po travi, potem pa se je ustavila tik pri Elinih nogah. Pobrala jo je, drobno gumijasto žogo, in trdno sklenila, da je ne bo vrnila. Sovražno je čepela na robu vodometu otroška, jasno užaljena vila z drobnimi ušesi.

Izenada se je začel jasen, razburjen glas:

»Pozor! Policija!«

Za zidom so se slišali vznemirjeni korački, in njih odmev je v dalji zamrl. Prej pa je še nekaj padlo k zidu na vrt, zagrmelo med grmovje španskega bezga in se skril v grmovje. Bil je mlad, slok petošolec, ves zagorel v obraz. Ela ga je poznala. Že pogosto ga je opazovala in zdel se ji je med ysemi fanti še najprikrupnejši. Slišala je tudi že, da mu je Conny ime.

Conny je prisluhnul. Zunaj se je bližal policist. Zlaj ga je čul na drugi strani zidu, sebi nasproti. Ali ga je mar videl? Ne! Policist je šel dalje in Conny, ki mu je srce razbijalo kakor kladivo, se je globoko oddahnil.

»Kaj pa iščete tu?« je začel od zadaj. Zdrnil se je. Pred njim je stalo dekle. »Ali ne veste, da se tu ne smete igrati?« je vprašala Ela. Stala je tik pred njim, lepe vitke noge je imela in je bila videti hudo mogočna.

Conny je samo odmahnil z roko.

»Ali imate vi žogo?« je odvrnil. Molčala je, toda način, kako je držala roke na hrbtu, mu je dovolj povedal.

Stopil je korak naprej, dekle pa prav toliko nazaj.

»Lep fant je, si je mislila. Na njegovem obrazu je bilo toliko miline, odločnosti, pa tudi neustrašenosti. Da, prav zastaven fant je. Pa se je spomnila tudi pohojenih gred

in vsa njena naklonjenost do njega je izginila.

»Žogo sem!« je suho velel fant.

»Ne.«

Njene sinje oči so uporno gledale vanj, njegove temne so se pa izzivalno iskrale.

»Žogo sem, drugače jo bom vzel s sio.«

je ponovil Conny in se je prezel približeval.

»Poskusite!« je vzkliknila Ela in se mu skušala ogniti. Toda Conny je skočil k njej, jo prijel okoli pasu in jo tako stisnil k sebi, da je čutil drget njegovega telesa.

»Saj se ni vredno braniti!« je hlastno rekel in jo še zmerom držal, trdnjeje, kakor pa je bilo morda potrebno.

Ela ga je z eno roko potiskala stran od sebe, z drugo pa je na hrbtu krčevito držala žogo. V tem razburljivem trenutku so bila njena usta rahlo odprta. Videl je njene drobne, enakomerne zobe, in v izrazu njenega obraza je bilo nekaj čudnega, neznane. Connyjevo srce je začelo razbijati, toda čisto drugače kakor od strahu pred kaznjem, in prvič je občutil žrečo bližino telesa, ki je težko in sladko. Vse misli so se mu zmedle. Nekaj tujega ga je prisililo, da se je sklonil in poljubil dekle na ustnice. Poljub je bil kratek, toda vzel mu je vso moč v udih in ga je prevzel z neko čudno težo. Tudi njegova mlada prijateljica je izprva vzdrlžela, potem pa je ostala kakor okamenela.

Kakor ne bi bila vedela, kaj naj stori... Roke so se mu povesile, žoga je padla na tla, toda ni je pobral. Vse se je zgodilo čisto drugače, kakor je pričakoval. Misli je, da bo dobil kľofuto, saj se dekleta navadno branijo na ta način.

Pa je samo zardela in rekla:

»Predržeži!«

Kakor v sanjah je stala zraven njega. »Da sem predržeži?« je ponovil, Pogledal je k belemu zidu, za katerim je bilo izginilo sonce in pustilo samo še oblake za seboj.

»Da, vsi ste, je hudobno reklo dekle in spet sedlo na rob vodometu. Potem pa ga je od strani pogledalo.

»Odkod pa veste to?« je dejal z glasom odraslega, ki nekaj sumniči.

»Vem,« je rekla in se izkušeno nasmehnila. Lepa je, nedvomno dosti lepša, ki jo je zadnjič slikal neki slikar.

Tudi on se skloni, da bi sedel. In sede daleč od nje.

»Lani sem bila s starši na morju«, mu je začela pripovedovati. »Tudi tam je bil neki fant. Vsak dan je hodil z menoj plavat. Zmerom se je z menoj prepiral in če sem mu skočila v lase, me je stisnil k sebi kakor ti, in me poljubil. Prav tako, kakor ti.«

Conny je ves srečen. Tika ga! To mu tako dobro de.

»Prav za prav se ni mislil nikoli z menoj tepsti«, je nadaljevalo dekle zmedeno... »Meni se je zdelo to tako neumno. Imel je dolge, bele hlače in baron je bil, da, baron.«

Conny ni baron in tudi dolgih hlač nima. Kratke ima in na kolenu so nogavice raztrgane. Prav velika luknja je na kolenu. Hitro jo pokrije z dlano.

»Ali si bila dolgo z njim?« jo ljubosumno vpraša.

»Štiri tedne.«

»Kje pa je zdaj?«

»Mislim, da je v Londonu.«

»Ali je tam doma?«

»Da, tam je doma.«

Conny se je pomiril. London je daleč. Deset ur se je treba voziti z vlakom do Londona. Ela opazi prizvok nemira v njegovem glasu. To je tisti čudni, zgodnji nagon prirode.

»Pa ga prav nič več ne maram,« mu reče, da bi ga pomirila. »Pogosto mi piše, pa mu nikoli ne odgovorim. Ti si tudi dosti boljši kakor on!«

Fant od sreče vzrhti in žal mu je, da ni takoj sedel k Eli. Zlaj je pa cela dva neumna metra od nje. Počasi se pridra bliže. Ona se dela, kakor ne bi ničesar videla in gleda naravnost predse, po vrtu, ki izginja v sivem, mehlem mraku. Na nebu se že vidijo prve blede zvezde.

Zdaj sedi Conny že čisto kraj Ele. Njeni

lasje se iskro ob njegovem licu. Poljubljal bi jo rad, neizmerno rad poljubljal. To čuti, — da, vsak živec njegovih ustnic čuti to. Tiho, oprezno jo poljubi na temenu. Tedaj položi dekle ljubko glavico trdno na njegovo ramo in dvigne obrazek k njemu. V njegovih očeh drgetata dve veliki, iskreči se kaplji svetlobe.

»Čudno mehko kožo imaš, reče fant z občudovanjem in se z licem dotakne njenega obraza.

»Da, odvrne ona resno. »Tudi moja mama pravi zmerom to!«

Njena mama! Conny je za trenutek mislil, da je sam z Ela na nekem otoku, v začaranem vrtu, čisto sam in nihče drug.

»Ali se bova lahko večkrat videla?« vpraša v skrbih.

»Da, sepnem dekle.